

TABLOUL DE BORD 2019 PRIVIND PROPRIETATEA INTELECTUALĂ PENTRU IMM-URI

Rezumat

TABLOUL DE BORD 2019 PRIVIND PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ PENTRU IMM-URI

*Comandat de
Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intellectuală (EUIPO)
de la KPMG Spania*

octombrie 2019

Rezumat

TABLOUL DE BORD 2019 PRIVIND PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ
PENTRU IMM-URI

O economie puternică și stabilă este esențială pentru atingerea obiectivelor Uniunii Europene (UE), iar întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) sunt esențiale pentru asigurarea creării de locuri de muncă și a creșterii economice în UE.

Nu se poate subestima importanța IMM-urilor pentru economia UE. Raportul anual 2017/2018 privind IMM-urile din UE⁽¹⁾ a arătat că doi din trei angajați lucrează în IMM-uri, ceea ce reprezintă 57% din valoarea adăugată pe teritoriul UE. Se estimează însă că numai aproximativ 30-60% din IMM-uri reușesc să supraviețuiască mai mult de 5 ani. Pentru a susține economia UE, IMM-urile au nevoie de sprijin ca să treacă cu bine de această perioadă și inovarea este unul dintre principalele motive pentru care întreprinderile supraviețuiesc și se dezvoltă.

Inovarea permite întreprinderilor mici să se consolideze și să se dezvolte, precum și să angajeze mai multe persoane, ceea ce va determina, în cele din urmă, o economie a UE mai extinsă și mai puternică. Prin urmare, trebuie încurajată inovarea în cadrul IMM-urilor pentru a sprijini eforturile Comisiei în direcția creșterii economice inteligente și durabile.

Proprietatea intelectuală (PI) joacă un rol vital în promovarea inovării, deoarece le oferă celor care investesc timp, eforturi și bani în inovare un mecanism prin care o pot proteja și pot beneficia de pe urma ei.

Proiectul comun al EUIPO și al Oficiului European de Brevete (OEB) intitulat „Firmele cu o rată mare de creștere și drepturile de proprietate intelectuală”⁽²⁾ a constatat că IMM-urile cu drepturi de proprietate intelectuală (DPI-uri) înregistrate au o probabilitate cu 21 % mai mare de a avea o perioadă de creștere ulterioară și cu 10 % mai mare de a deveni o firmă cu rată mare de creștere. În plus, IMM-urile cu pachete de DPI-uri sunt și mai susceptibile să atingă o rată mare de creștere.

În 2016, EUIPO a publicat primul tablou de bord privind PI pentru IMM-uri, pentru a oferi informații despre motivele pentru care IMM-urile înregistrează sau nu DPI-uri și despre problemele pe care le întâmpină legate de DPI-uri. Acest studiu a fost citat într-o serie de documente de politică, atât la nivel național, cât și la nivelul UE, inclusiv în documentul de lucru al serviciilor Comisiei Europene intitulat „Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth” (Punerea proprietății intelectuale în serviciul IMM-urilor pentru a stimula inovarea și creșterea economică)⁽³⁾.

Ca parte a angajamentului său de a-și actualiza studiile majore o dată la 3 ani, Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală (denumit în continuare „Observatorul”) a încredințat

⁽¹⁾ [Raportul 2016/2017 privind IMM-urile din UE.](#)

⁽²⁾ [Firmele cu o rată mare de creștere și drepturile de proprietate intelectuală.](#)

⁽³⁾ [Documentul de lucru al serviciilor Comisiei Europene, „Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth” \(Punerea proprietății intelectuale în serviciul IMM-urilor pentru a stimula inovarea și creșterea economică\).](#)

către KPMG realizarea unui nou studiu pentru 2019 în ceea ce privește atitudinea IMM-urilor față de DPI-uri. Obiectivul studiului este de a înțelege mai bine modul în care IMM-urile din UE percep și utilizează DPI-urile. Factorii de decizie vor avea astfel la dispoziție o bază de dovezi actualizată și relevantă, utilă pentru elaborarea de politici, prin care să mărească gradul de cunoaștere și de utilizare a DPI-urilor.

Utilizând date de la Eurostat, EUIPO a conceput un eșantion reprezentativ și stratificat de IMM-uri din toate cele 28 de state membre ale UE. Acest eșantion a fost conceput pentru a obține o supraeșantionare a IMM-urilor cu DPI-uri în comparație cu populația generală (aproximativ 50 % din titularii de DPI-uri), astfel încât să poată fi adunate rezultate relevante cu privire la aspectele legate de deținerea de DPI-uri.

În total, s-au realizat 8 349 de interviuri cu IMM-uri, din mai multe sectoare, de mărimi diferite și din mai multe țări. Pentru majoritatea analizelor din acest raport, IMM-urile sunt împărțite în două subgrupe: cele care au declarat că dețin DPI-uri (4 401) și cele care au declarat că nu dețin DPI-uri (3 948).

La fel ca în Tabloul de bord din 2016 privind IMM-urile, interviurile cu IMM-urile au fost efectuate la telefon, cu opțiunea de finalizare online a procesului. Chestionarul a fost disponibil în 23 de limbi oficiale ale UE, iar interviurile au fost realizate în limba aleasă de IMM-uri.

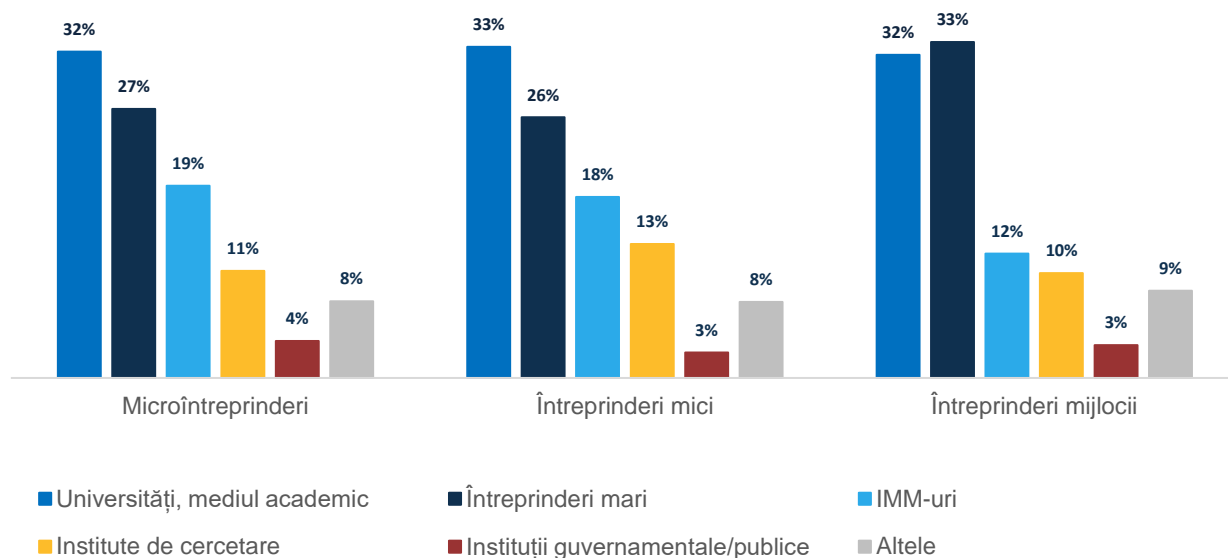
Principalele constatări

Inovare — Percepții și realitate

Inovarea este esențială pentru creșterea economică, iar majoritatea IMM-urilor (58%) susțin că sunt inovatoare. Probabilitatea de a fi inovator este mai mare în rândul titularilor de DPI-uri, 73% din aceștia susținând că sunt inovatori, în comparație cu 42% din netitulari. Majoritatea inovării are loc în dezvoltarea de produse noi, 63% din titularii de DPI-uri și 31% din netitulari fiind inovatori în acest domeniu.

În plus, probabilitatea de colaborare cu alte organizații la noi inovații este de aproape două ori mai mare în cazul titularilor de DPI-uri, față de netitulari. Universitățile și mediul academic sunt cel mai frecvent partener de colaborare pentru titularii de DPI-uri, fiind implicate în aproape o treime (32%) din cazuri. Netitularii care colaborează preferă să aibă ca parteneri întreprinderi mari (34%).

Parteneri de colaborare ai titularilor de DPI-uri în funcție de mărimea întreprinderii

În privința titularilor de DPI-uri, DPI-urile înregistrate sunt produsul a aproape jumătate (46%) din colaborări, ei deținând DPI-uri fie în totalitate, fie în comun în 76% din cazuri. Acest grup consideră că mărcile reprezintă DPI-urile cele mai importante, 58% afirmând că mărcile au o importanță „mare” pentru că le protejează capacitatea de a obține un avantaj concurențial din activitatea lor de inovare.

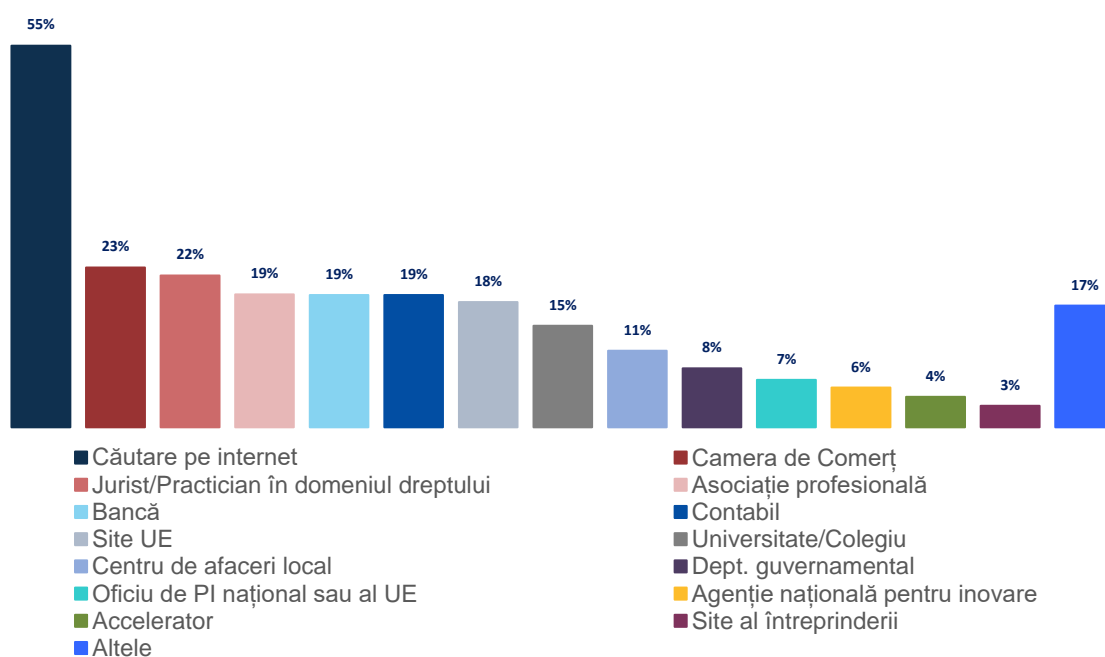
Comparație a importanței acordate măsurilor de protecție de către titularii de DPI-uri (2016-2019)

DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELLECTUALĂ	2019	2016
Marcă	58%	9%
Brevet	32%	4%
Drepturi de autor	21%	4%
Desen/model industrial	24%	5%
Indicație geografică	12%	3%
Drept al amelioratorului/Drept asupra unui soi de plante	7%	3%
Topografia unui semiconductor	6%	2%
Model de utilitate	11%	3%

Cunoștințe despre DPI-uri și surse de informații

Există numeroase surse de informații în sprijinul întreprinderilor și este adesea dificil pentru IMM-uri să știe unde să caute. Sursa de informații utilizată cel mai frecvent pentru dezvoltarea afacerii de IMM-urile care dețin DPI-uri este internetul, 55% din acest grup utilizând această metodă. Printre celelalte cele mai utilizate surse se numără experții, cum ar fi camerele de comerț (23%) și consilierii juridici (22%).

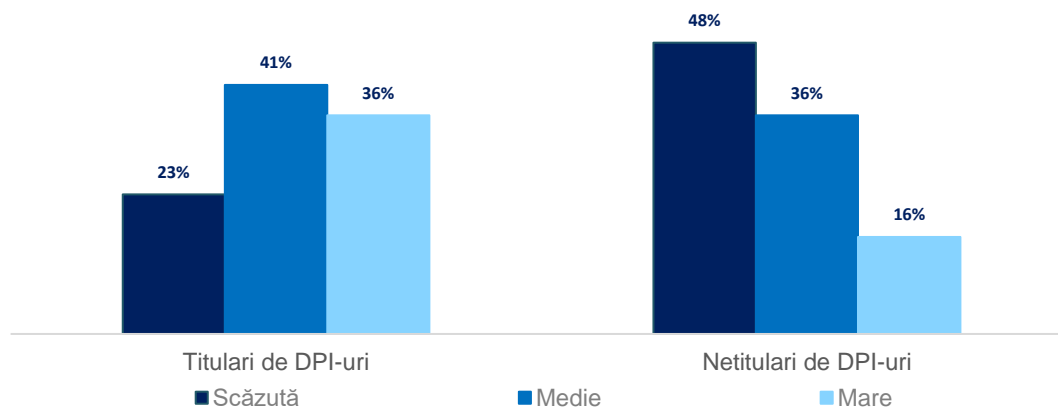
Surse de informații pentru dezvoltarea afacerii în funcție de titularii de DPI-uri

Cu toate acestea, când adună informații legate în mod specific de înregistrarea de DPI-uri, este mai probabil ca titularii de DPI-uri să solicite sprijin din partea practicienilor în domeniul dreptului (50%). Doar 19% din netitulari au căutat informații înainte de a decide să nu înregistreze DPI-urile. Sursa lor preferată de informații era internetul, 26% din solicitanții de consiliere alegând această opțiune.

Primul pas către utilizarea proprietății intelectuale este înțelegerea a ceea ce este aceasta și a modului în care influențează activitatea economică. După cum era de așteptat, IMM-urile care dețin DPI-uri sunt mai familiarizate cu acestea decât netitularii: 77% din titularii de DPI-uri sunt familiarizați destul de bine sau foarte bine cu acestea, în comparație cu 52% din netitulari.

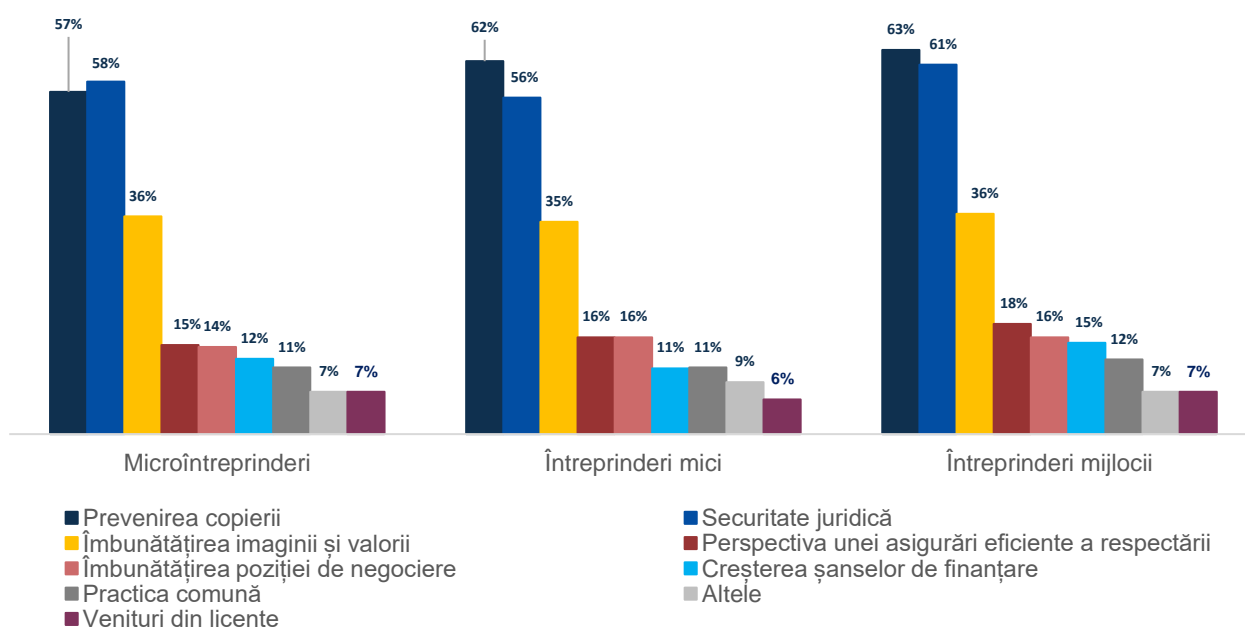
Familiarizarea cu DPI-urile în funcție de tipul de întreprindere

Motivele și impactul deciziilor de înregistrare a DPI-urilor

Unul dintre factorii-cheie pentru creșterea gradului de utilizare a DPI-urilor este o mai bună înțelegere a beneficiilor pe care le aduc. Principalele motive invocate de IMM-urile care dețin DPI-uri pentru înregistrarea DPI-urilor erau prevenirea copierii (59%), sporirea securității juridice (58%) și îmbunătățirea imaginii și a valorii întreprinderii (36%). Ordinea rămâne aceeași pentru IMM-uri când analiza se efectuează în funcție de mărimea întreprinderii. Microîntreprinderile acordă însă mai multă importanță securității juridice decât prevenirii copierii.

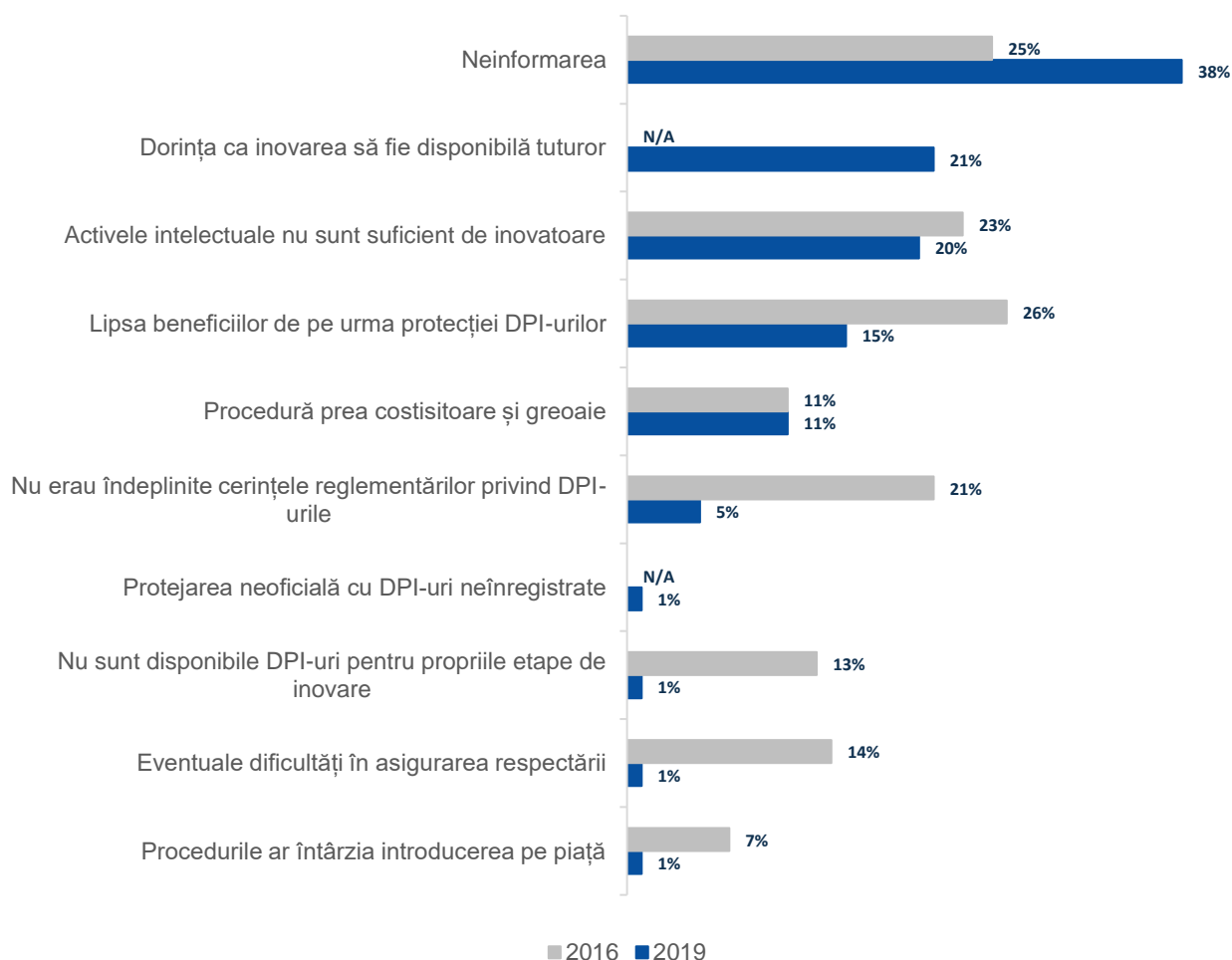
Principalele motive pentru înregistrarea DPI-urilor în funcție de mărimea întreprinderii

După înregistrare, 54% din titulari au declarat un impact pozitiv. Principalele efecte identificate erau îmbunătățirea reputației (52%), creșterea cifrei de afaceri (39%) și a capacității de acces la piețe noi (37%). Doar 1% din titularii de DPI-uri au menționat un impact negativ, 53% din aceștia identificând cheltuieli excesive (timp și bani) la înregistrare. Totuși, aceasta nu este o percepție comună, 61% din titularii de DPI-uri susținând că nu au întâmpinat dificultăți la înregistrarea DPI-urilor.

Pentru cei care nu au înregistrat DPI-urile, principalul motiv pentru neînregistrare era lipsa de cunoștințe despre PI și beneficiile pe care le aduce. Pentru cei care invocă acest motiv, procentul a crescut de la 25% în 2016 la 38% în 2019. Într-adevăr, 61% din netitulari ar avea în vedere înregistrarea dacă ar înțelege mai bine DPI-urile. Al doilea cel mai popular motiv pentru neînregistrare în 2019 este mai altruist — 21% din IMM-uri și-au dorit ca inovarea lor să fie disponibilă gratuit tuturor persoanelor care doresc să o utilizeze.

Principalele motive invocate de netitulari pentru neînregistrarea DPI-urilor

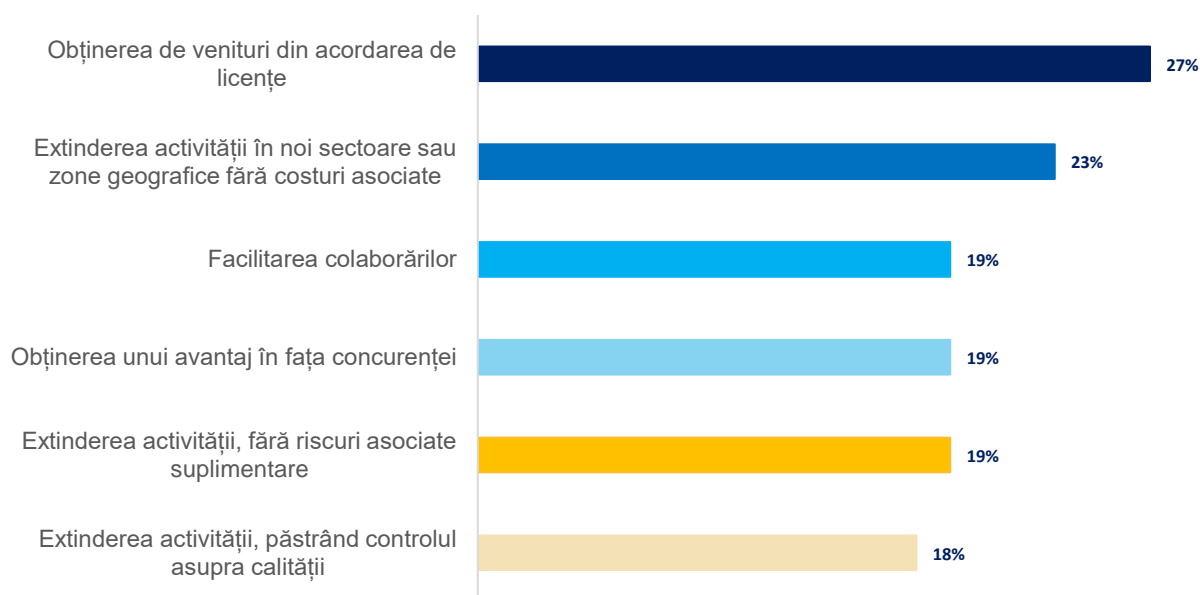
Monetizarea inovării

Adesea, DPI-urile sunt considerate de IMM-uri mai degrabă un cost decât o investiție, deoarece valoarea adăugată este rareori înțeleasă. Numai 25% din întreprinderile mijlocii care dețin DPI-uri au apreciat din punct de vedere profesional activele lor necorporale, această apreciere scăzând la 20% atât la întreprinderile mici, cât și la microîntreprinderile care dețin DPI-uri.

Neînțelegerea generală a modului de optimizare a potențialului DPI-urilor se poate observa în numărul de IMM-uri care au încercat să obțină finanțare pe baza activelor lor necorporale. Deși una dintre cele mai mari probleme pentru IMM-uri este accesul la finanțare, numai 13% din titularii de DPI-uri au încercat să obțină finanțare pe baza activelor lor necorporale. Într-o notă mai optimistă însă, 9% chiar au reușit.

În ceea ce privește comercializarea, 24% din titularii de DPI-uri intervievați au semnat o licență care implică DPI-uri, 71% din aceștia acordând licențe pentru DPI-uri altor organizații. Principalele motive în acest sens erau obținerea de venituri suplimentare (27%) și extinderea activității în noi domenii (sectoare și zone geografice) fără a suporta costurile asociate (23%).

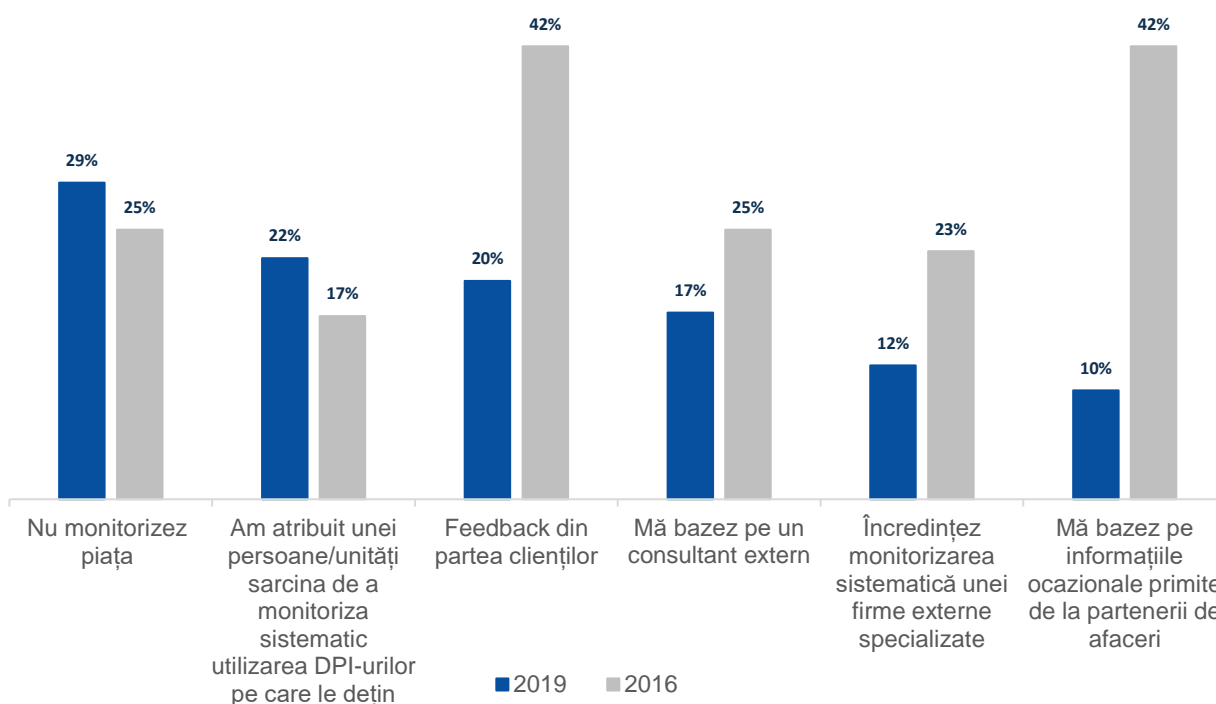
Principalele 6 motive pentru acordarea de licențe pentru DPI-uri în funcție de titularii de DPI-uri

Asigurarea respectării

Încălcarea DPI-urilor înregistrate poate constitui un motiv de îngrijorare pentru IMM-uri. Aproximativ 55% din titularii de DPI-uri afirmă că cea mai mare amenințare la adresa drepturilor lor de proprietate intelectuală în anul următor o reprezintă copierea de către concurență. Cu toate acestea, 29% din titularii de DPI-uri nu iau nicio măsură de monitorizare a pieței în ceea ce privește încălcarea DPI-urilor. Cele mai frecvente metode utilizate de cei care monitorizează piața sunt atribuirea sarcinii de a monitoriza utilizarea unui angajat sau unei unități (22%) și folosirea feedbackului primit de la clienți (20%).

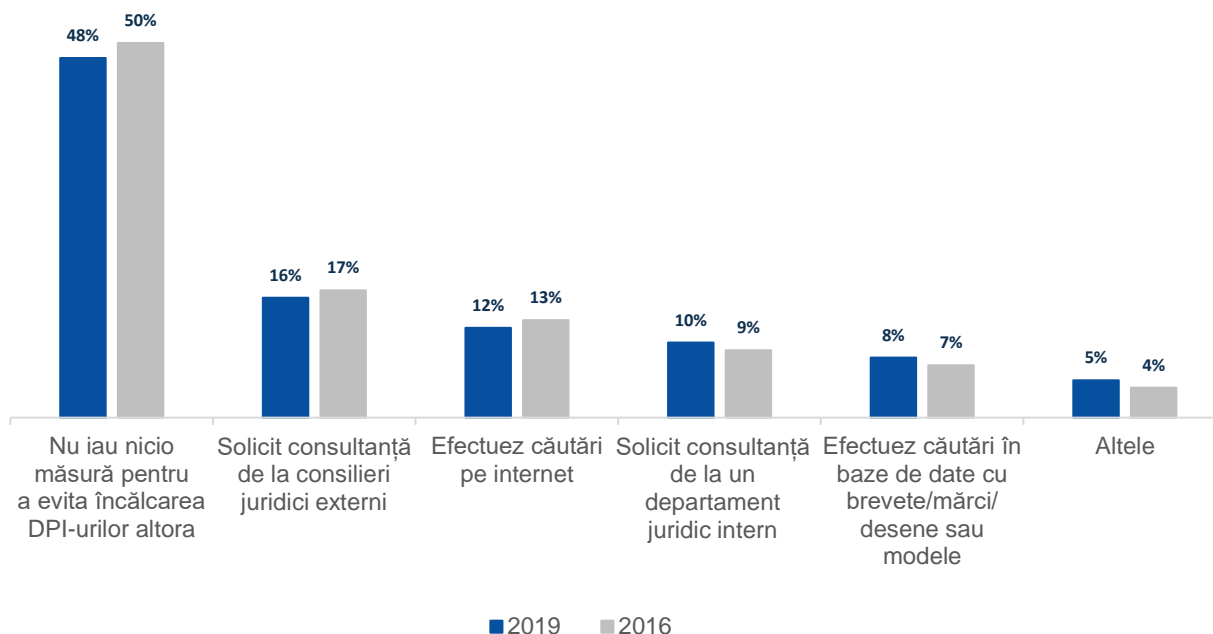
Măsuri aplicate de IMM-uri pentru monitorizarea încălcării DPI-urilor (2016-2019)

Numărul IMM-urilor care au fost afectate de încălcarea DPI-urilor în ultimii 3 ani a scăzut de la 31% în 2016 la 24% în 2019. Drepturile cel mai des încălcate au vizat mărcile (48%), urmate de brevete (24%). Cele mai frecvente efecte ale încălcării DPI-urilor au fost identificate ca fiind scăderea cifrei de afaceri (33%) și atingerea adusă reputației (27%).

Având în vedere daunele care pot fi cauzate de o încălcare, o tendință îngrijorătoare identificată este că aproape jumătate (48%) din IMM-uri încă nu iau măsuri pentru a evita încălcarea DPI-urilor altor întreprinderi. Cei care iau măsuri în acest sens apelează cel mai des la consilieri juridici (16%) și efectuează căutări online (12%).

Compararea măsurilor luate de IMM-uri pentru a evita încălcarea DPI-urilor terților

Acest studiu evidențiază faptul că principalul obstacol în calea înregistrării DPI-urilor pentru IMM-uri, este lipsa de cunoștințe despre PI și despre beneficiile pe care le poate aduce întreprinderii lor. Multe întreprinderi sunt receptive la informațiile care le vor sprijini în afacerea lor, dar informarea cu privire la beneficiile DPI-urilor trebuie încă îmbunătățită.

Pentru a încuraja în continuare dezvoltarea IMM-urilor în acest mediu, ar trebui ca, prin mesaje de sensibilizare cu privire la DPI-uri, să se arate IMM-urilor impactul pozitiv pe care îl poate avea PI asupra consolidării afacerii lor. Aceste mesaje vor trebui apoi distribuite în locurile și prin canalele folosite de IMM-uri. Studiul a identificat că aceste canale sunt adesea diferite pentru titularii de DPI-uri și pentru netitulari și că pot varia foarte mult de la o țară la alta, astfel încât este necesară o abordare adaptată pentru diseminarea informațiilor.

2019
TABLOUL DE BORD 2019 PRIVIND
PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ
PENTRU IMM-URI

Rezumat

octombrie 2019